

Інструкція
по заповненню опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

1. Заповнення **Титульного аркушу** опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми Київського національного університету імені Тараса Шевченка здійснюється із врахуванням наступних особливостей:
 - 1.1. зазначається повна назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми;
 - 1.2. відповідності програми, рівня вищої освіти та освітнього (освітньо-наукового ступеня):

Програма	Рівень вищої освіти	Ступень
Освітньо-професійна програма	Рівень вищої освіти: перший	на здобуття освітнього ступеню: бакалавр
Освітньо-професійна програма	Рівень вищої освіти: другий	на здобуття освітнього ступеню: магістр
Освітньо-наукова програма	Рівень вищої освіти: другий	на здобуття освітнього ступеню: магістр
Освітньо-наукова програма	Рівень вищої освіти: третій	на здобуття освітньо-наукового ступеню: доктор філософії

- 1.3. номер та назва спеціальності та номер і назва галузі знань вказується відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженому Постановою КМУ від 29 квітня 2015 року №266 із змінами;
2. При заповненні **Листа погодження** освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми слід враховувати що:
 - 2.1. пункт «**1.4 Постійна комісія Вченої ради з питань організації наукової роботи:**» заповнюється лише для освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти на здобуття освітньо-наукового ступеню: доктор філософії. В інших випадках даний пункт вилучається;
 - 2.2. пункт «**1.5 Постійна комісія Вченої ради з питань міжнародного співробітництва:**» заповнюється лише для програм які запроваджуються для навчання іноземних громадян. В інших випадках даний пункт вилучається;
 - 2.3. при заповненні пункту «**4.1 Вчена рада _____**», та

- у рядку «**Голова Вченої ради** _____» зазначається повна назва підрозділу (факультету або навчально-наукового інституту);
- 2.4. при заповненні пункту «**4.2 Науково-методична комісія** _____», та у рядку «**Голова науково-методичної комісії** _____» зазначається повна назва підрозділу (факультету або навчально-наукового інституту);
- 2.5. у випадку коли програма висувуються від кількох підрозділів, необхідним є розгляд на науково-методичних комісіях і вчених радах всіх факультетів/інститутів які беруть участь у її формуванні, відповідні пункти (4.1.1, 4.1.2 і т.д. та 4.2.1, 4.2.1 і т.д.) дублюються;
- 2.6. при заповненні пункту «**4.3 Кафедра** _____», та у рядку «**Завідувач кафедрою** _____» зазначається повна назва кафедри. Водночас програма може бути висунута кількома кафедрами – в цьому випадку слід надати інформацію про рішення всіх кафедр, відповідний пункт (4.3.1, 4.3.2 і т.д.) дублюється. Водночас, програма може бути висунута ініціативною групою і без погодження із кафедрою/кафедрами.
3. При заповненні **Інформації про зовнішню апробацію** вказуються автори рецензії (назви організацій які надали відгуки) і наводяться висновки. Рецензії і відгуки надаються у додатку 3 до програми.
4. Метою заповнення **Передмови** є надання інформацію про кваліфікацію і професійні інтереси розробників, врахування ними вимог освітніх та професійних стандартів, рекомендацій професійних асоціацій тощо. Керівник робочої групи після затвердження програми, зазвичай є гарантом програми.
5. При заповненні розділу **1. Профіль освітньої програми** слід враховувати наступні особливості:
- 5.1. повна назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми вказується українською та англійською мовами;
- 5.2. номер та назва спеціальності та номер і назва галузі знань вказується Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженому Постановою КМУ від 29 квітня 2015 року №266 із змінами;
- 5.3. при заповненні розділу **1 – Загальна інформація** таблиці враховується:
- 5.3.1. у комірці **Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації** вказується шифр і назва спеціальності, назва спеціалізації, назва освітньої програми, ступінь вищої освіти та повна назва кваліфікації, які присуджуються на основі успішного завершення даної освітньої програми українською та англійською мовами;
- 5.3.2. у комірці **Мова(и) навчання і оцінювання** вказується мова викладання, навчання та оцінювання українською та англійською мовами;
- 5.3.3. у комірці **Обсяг освітньої програми** вказується обсяг освітньої програми в кредитах ЄКТС і роках;

- 5.3.4. у комірці **Тип програми** вказується тип освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова) та, за необхідності, вказується що програма є програмою подвійного (спільного) дипломування або програмою підготовки іноземних громадян;
- 5.3.5. у комірці **Повна назва закладу вищої освіти, а також структурного підрозділу у якому здійснюється навчання** зазначається Київський національний університет імені Тараса Шевченка та вказується назва факультету(тів) або інституту(тів) у якому (яких) здійснюється навчання (українською та англійською мовами);
- 5.3.6. комірці **Назва закладу вищої освіти який бере участь у забезпеченні програми** заповнюється для програм подвійного і спільного дипломування. У комірці вказується офіційна назва навчального закладу(ів), який присуджує кваліфікацію і країна, у якій він розташований (якщо назва не є вказана латиницею або кирилицею, то надається транслітерація або транскрипція), а також вказується (курсивом) офіційний переклад назв англійською (для не англомовних назв);
- 5.3.7. комірці **Офіційна назва освітньої програми, ступінь вищої освіти та назва кваліфікації ВНЗ-партнера мовою оригіналу** заповнюється для програм подвійного і спільного дипломування. У комірці вказується назва програми, ступінь вищої освіти та повна назва кваліфікації мовою оригіналу, які присуджуються на основі успішного завершення даної освітньої програми у ВНЗ-партнері;
- 5.3.8. у комірці **Наявність акредитації** подається інформація про акредитацію програми, у т.ч. іноземну чи міжнародну. Вказується: назва організації, яка надала акредитацію даній програмі, країна, де ця організація розташована і період акредитації. У випадку якщо програма ще не акредитована вказується назва(и) організації(й), яка(і) ймовірно нададуть акредитацію даній програмі і термін коли передбачається подача програми на акредитацію;
- 5.3.9. у комірці **Цикл/рівень програми** вказуються рівні відповідно до НРК України та EQF-LLL й цикл відповідно до FQ-EHEA;
- 5.3.10. у комірці **Передумови** зазначаються Вимоги щодо попередньої освіти та, за необхідності, вказується, що обмежує перехід на дану програму;
- 5.3.11. у комірці **Форма навчання** зазначається денна, заочна або інші форми навчання;
- 5.3.12. у комірці **Термін дії освітньої програми** вказується термін дії освітньої програми до її наступного планового оновлення. Цей термін не може перевищувати 5 років та/або періоду акредитації;
- 5.3.13. у комірці **Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми** вказується адреса сторінки даної освітньої програми (наприклад в Інформаційному пакеті/Каталозі курсів університету)
- 5.4. при заповненні розділу **2 – Мета освітньої програми** зазначається чітке та

коротке формулювання мети (у двох реченнях), із врахуванням рівня кваліфікації. Приклад: *“Надати освіту в області фізики та астрономії із широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів із особливим інтересом до певних областей фізики для подальшого навчання”* або *“Підготовка фахівців із видобування, промислового збору і підготовки вуглеводнів, транспортування та зберігання нафти і газу”*.

5.5. при заповненні розділу **3 - Характеристика освітньої програми** необхідно враховувати:

5.5.1. у комірці **Предметна область (галузь знань/спеціальність/спеціалізація програми)** вказується конкретна предметна область програми. Приклад: *“Виробництво та технології/ Нафтогазова інженерія та технології/ Технології, обладнання та устаткування видобутку вуглеводнів”*. Якщо програма є мульти- чи міждисциплінарною, то також вказується перелік її основних компонент, а також орієнтовний обсяг кожної компоненти у % від загального обсягу програми. Приклад: *“Науки про Землю; менеджмент; економіка (60:25:15)”*;

5.5.2. у комірці **Орієнтація освітньої програми** вказується *освітньо-професійна академічна* (чи *прикладна*) або *освітньо-наукова академічна* (чи *прикладна*);

5.5.3. у комірці **Основний фокус освітньої програми та спеціалізації** зазначається загальний або спеціальний фокус програми. Приклад: *«Загальна освіта за спеціальністю Прикладна фізика»* або *«Спеціальна освіта із геофізики за спеціальністю Науки про Землю. Ключові слова: електророзвідка, рудні корисні копалини»*;

5.5.4. у комірці **Особливості програми** можуть бути зазначені вимоги щодо міжнародної мобільності, обов'язкових виробничих практик тощо. Також можуть вказуватися узгодженість даної програми із програмами інших країн, експериментальний характер програми та інші особливості, які надає Закон України “Про вищу освіту” в контексті академічної автономії.

5.6. при заповненні розділу **4 – Придатність випусників до працевлаштування та подальшого навчання** слід зазначати:

5.6.1. у комірці **Придатність до працевлаштування** коротко вказуються види економічної діяльності, професійні назви робіт (за ДКП) які може виконувати випусник. Приклад: *“Робочі місця в компаніях, малих підприємствах та інститутах технологічного та інформаційного сектору (дослідник, забезпечення якості, комерція), біомедичний та фармацевтичний сектори, сфера охорони оточуючого середовища”*. Також вказуються можливості професійної сертифікації, у тому числі у закладах вищої освіти за результатами опанування програми. Наприклад: *“Окремим рішенням екзаменаційної комісії, на підставі професійного оволодіння компетентностями, передбаченими спеціальними блоками дисциплін даного плану (мінімально необхідні критерії: рівень опанування дисциплін блоку спеціалізації з оцінками не менш як 75 балів, оцінка за виробничу практику за спеціалізацією не менш як 75 балів, а також захист кваліфікаційної роботи з оцінкою не*

нижче 75 балів) може бути присвоєна професійна кваліфікація «біолог»»;

- 5.6.2. у комірці **Подальше навчання** вказується (до 3 рядків тексту) можливість для продовження навчання на вищому рівні (як в межах основної і додаткової предметної області так і поза ними);
- 5.7. при заповненні розділу **5 – Викладання та оцінювання** враховується:
- 5.7.1. у комірці **Викладання та навчання** коротко описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в даній програмі. **Наприклад:** *“студенто-центроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через лабораторну практику тощо”*. Або: *“Загальний стиль навчання – завдання-орієнтований. Лекції, семінари, практичні заняття, лабораторні роботи в малих групах (до 8 осіб), самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами. Під час останнього року половина часу дається на написання завершальної роботи (дипломної), яка також презентується та обговорюється за участі викладачів та одногрупників”*;
- 5.7.2. у комірці **Оцінювання** вказуються основні стратегії та методи оцінювання. **Наприклад:** *“Письмові та усні екзамени, есе, презентації, захист магістерської роботи”* або: *“Письмові та усні екзамени, лабораторні звіти, усні презентації, поточний контроль, випусковий екзамен, захист бакалаврської роботи”*;
- 5.8. при заповненні розділу **6 – Програмні компетентності** враховується:
- 5.8.1. **Інтегральна компетентність** формулюється шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей даної освітньої програми (має відповідати рівню НРК програми). **Наприклад:** *“Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми пов’язані із пошуком корисних копалин у професійній діяльності або у процесі навчання із застосуванням сучасних геохімічних теорій та мінералого-геохімічних методів дослідження природних та антропогенних об’єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації”*;
- 5.8.2. **Загальні компетентності (ЗК)** поділяються на:
- компетентності, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, в професійному стандарті,
 - компетентності, визначені університетом.
- Передбачається, що в Стандарті вищої освіти буде визначено 8–12 загальних компетентностей, вибір додаткових компетентностей слід здійснювати із переліку затвердженого наказом МОН України за №600 від 01.06.2016 р.;
- 5.8.3. **Фахові компетентності спеціальності (ФК)** – корелюють з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК, назви компетентностей формулюються із врахуванням категорій компетентностей НРК: знання, уміння, комунікація, автономія і відповідальність. Рекомендуються використовувати міжнародні зразки (проект Тюнінг, стандарти QAA тощо). Виділяються:

- компетентності, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності (передбачається, що в Стандарті вищої освіти буде визначено 15-18 спеціальних компетентностей) та, за наявності, в професійному стандарті,
- компетентності, визначені Університетом.

Якщо освітня програма передбачає наявність декількох спеціалізацій, то програмні фахові компетентності доцільно формулювати для кожної спеціалізації окремо.

5.9. при заповненні розділу **7 – Програмні результати навчання** слід враховувати, що

Виділяються:

- програмні результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти спеціальності (Стандарт визначає нормативний зміст підготовки - 15-20 узагальнених результатів навчання, які корелюються з програмними компетентностями) та, за наявності, професійним стандартом;
- програмні результати навчання, визначені вищим навчальним закладом (як правило, не більше 5).

Програмні результати навчання формулюються в активній формі із урахуванням різних рівнів складності. Поділ результатів навчання на групи (когнітивна сфера (таксономія Блума), афективна та психомоторна сфера) не обов'язковий.

Якщо розробники вважають за доцільне класифікувати програмні результати навчання, то рекомендується це робити за схемою QF-EHEA (*Знання та розуміння, Застосування знань та розуміння, Формування суджень*) або НРК України (*знання, вміння, комунікація, автономність відповідальність, інтегральна компетентність*);

5.10. при заповненні розділу **8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми** враховується:

- 5.10.1. у комірці **Специфічні характеристики кадрового забезпечення** вказуються специфічні характеристики кадрового забезпечення, включаючи можливу участь закордонних фахівців;
- 5.10.2. у комірці **Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення** вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення;
- 5.10.3. у комірці **Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення** вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення;

5.11. при заповненні розділу **9 – Академічна мобільність** слід враховувати:

- 5.11.1. у комірці **Національна кредитна мобільність** вказуються, наприклад, укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування тощо;

- 5.11.2. у комірці **Міжнародна кредитна мобільність** вказуються, наприклад, укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразму+ K1), про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання студентів тощо;
- 5.11.3. у комірці **Навчання іноземних здобувачів вищої освіти** зазначаються умови та особливості програми в контексті навчання іноземних громадян.
6. При заповненні таблиці **2.1. Перелік компонент ОП розділу 2. Перелік компонент освітньо-професійної/наукової програми та їх логічна послідовність** необхідно вказати всі, як обов'язкові так і вибіркові, компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційну роботу), заплановані на них кредити та підсумкові форми контролю. При плануванні вибірових компонентів освітньої програми слід враховувати те, що згідно із Законом України "Про вищу освіту" студенти мають право на "вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу".
7. Інформація у пункті **2.2. Структурно-логічна схема ОП** має містити короткий опис логічної послідовності вивчення компонентів освітньої програми. Рекомендується представляти у графічній формі.
8. У розділі **3. Форма атестації здобувачів вищої освіти** подається інформація про види (форми) підсумкової атестації та документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження. Атестація здійснюється відкрито і публічно.
- Наприклад: *Атестація випускників освітньої програми спеціальності № _____ "Назва" проводиться у формі захисту кваліфікаційної магістерської роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр з _____ за спеціалізацією _____.*
9. При заповненні розділу **4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми** слід враховувати те, що одна й та сама компетентність часто вбудована в різні компоненти освітньої програми. Всі програмні компетентності, зазначені у Профілі освітньої програми мають бути зазначені у матриці і має бути чітко визначено, в яких компонентах освітньої програми розвивається кожна компетентність.
10. При заповненні розділу **5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми** слід відобразити, якими компонентами освітньої програми забезпечується досягнення програмних результатів навчання визначених у Профілі освітньої програми (розділ 1).